

ser 'lloc petit, racó': el còrn. *sorn* només té aquest; i no ho trobo en altres dialectes cèltics; si això té res a veure amb les formes del tipus fr. *sorne*, no ho veig clar».

L'enllaç cèltic es mostra, doncs, problemàtic: resta possible que n'hi hagi, però més aviat com a parcial e indirecte. I sobretot es nota la falta d'algun suport en la branca goidèlica. Car sembla que cal deixar córrer la idea d'un lligam amb l'irl. ant. *sár* n. 'ofensa', 'excessiu', *sáraigim* 'jo ofenc, escarneixo, menyspreo', com sigui que això sembla explicar-se a base de l'arrel indoeur. SEG-/SOG-: tenint en compte que també hi ha formes irlandeses en *sag-*, sembla que allò s'explica per una amplificació SOG-RO- > cèlt. *sa(g)r-* (Pok., *IEW*, 877.3; Walde-Pok. II, 488) i llavors ja esdevé impossible una formació derivada en -NO-. Per damunt de tot, el fet que una primitiva s- inicial hauria de donar *b-* en les llengües britòniques, no sols ens dissuadiria de relligar aquells mots britònics *storn*, *soroc'h* etc., amb aquest grup goidèlic, car també els lleva tot valor com a indicatiu de l'existència d'un mot gàllic en s-, capaç de donar el nostre *SORN-* romànic. I en una mesura més o menys gran aquelles formes britòniques deuen ser germanismes (manlevades de l'anglès mitjà etc.).

Pedersen, tan autoritzat, havia suggerit un enllaç amb l'arrel indoeur. STER-/STĀR- (Vgl. *Gramm. d. Kelt. Spr.*, I, 79), i no podem deixar de recordar-nos que ST- sofria una espècie d'inversió o amalgama a la Gàl·lia convertint-se ací en TS-, aquí en θ, allí en alguna varietat de s-. Se'ns imposa la memòria de l'etimologia de *SOCA* < TSUKKĀ = germ. STOKK-.

Ara bé hi ha una semblança que salta a la vista entre la nostra família de mots i molts dels representants reconeguts d'aquesta arrel invocada per Pedersen, encara que sigui en llengües indoeuropees diferents del cèltic (Pok., *IEW*, 1022; Boisacq; Walde-H.): el lit. *starinti* és 'posar tibant, enravenat', no gaire prop pel sentit, i poc més s'hi acostava el rus *starátsja* 'escarrassar-se' («sich abmühen», «s'apliquen»), però sobretot en prussia antic (afí pròxim del sorotàptic) trobem que amb aquesta arrel baltoeslava i el sufix -NO- es va formar un adjectiu derivat que degué ser *sturn-* 'seriós, zelós': tenint en compte els tres compostos en què apareix, *stūrna-wingiskū* 'seriosament'; *stūrna-wiskan* = mit dem Ernst; *stūrni-tickrōms* 'zelós'.³

Aquesta amplificació amb -N- no tenia, però, res de peculiar del prussia antic: la retrobem en altres bandes i amb sentits que s'acosten cada cop més als occitans: l'ags. *styrne* 'sever, dur, seriós', que pressuposa un més antic germ. STURNI-, i encara continua en l'angl. mod. *stern* 'sever, tètric'; els altres dialectes germànics hi broden variacions matisades a l'entorn: a.-al. ant. *sturni stupor*, suec *sturna* 'embadalir-se', ags. *stær(e)-blind*, a.-al. ant. *stara-blint* 'cegallos de cataractes', germ. *star* 'estornell'. D'altra banda els especialistes de l'albanès ens certifiquen que *shterr* 'jo eixugo, eixarreeixo, esgotó' suposa una base *STERNŌ en illiri antic.

En altres llengües indoeur. trobem altres formacions apofòniques de sillabisme diferent, però també amb -N-: ll. *strēnuus* 'gallard, coratjós', gr. *σπρηνος* «orgueil, insolence», *σπρηνης* 'fort, dur, penetrant', i altres formes gregues, des de la Comèdia Nova fins a Apollònios i Hesíqui; fins i tot sembla haver-hi hagut quelcom d'això en cèltic (ky. *trin* «peine, combat» sortiria fonèticament de *STRĒNĀ segons els celtòlegs).

En total això dóna base per suposar que entre els indoeuropeus invasors arcaics de les dues Gàl·lies circulava un adjectiu STORNO- (o STĒNO- > STURNO-) amb una panòplia semàntica com 'tibant, dur, lúgubre', 'tenebrós, emmurriat', 'dur d'orella'. I que, amb la tendència gàl·lica a alterar la ST- inicial, això apareguí adés com SORNO-, adés TĒSORNO-, adés resti STORNO-. I aquí és on els dialectes de la Gàl·lia cisalpina ens aporten una confirmació esclatant, amb el mot que allí designa la idea de 'sord' (i alhora la de 'vergonyós'): car això s'expressa en la forma *čory* a tot el Piemont i en la forma *sturn/storn* en una vasta àrea del lombard alpí i central, que després torna a aflorar entre Trento i el Tírol, en el ladí dolomític.

El mateix Wartburg (en el treball juvenívol, dels seus bons temps, *Die Fehler des Gesichtszorgans*, *RDialR.* III, 1911, 425) cridava l'atenció sobre *ciorgnu*, que a la Val Sèsia reuneix els significats de «cieco» i «sordo»; i allí i a *RDR* IV, 19, documentava l'aparició de *čory*, *sorn* i formes semblants en tot el Piemont i una àrea adjacent dels Alps del finesos. El mapa 190 («sordo») de l'*AIS* ens en ha dut una àmplia comprovació i al mateix temps ens ha mostrat *sturn*, sinònim, formant directament la continuació de l'àrea de *čory*.

V. el croquis de la p. 89. Aquí tenim que aquest s'estén des dels parlars valdesos o fronterers, de Vinàdio i Pontechianale, en els Alps Còtics, cobrint Torí i la seva plana, fins als punts 156 i 157 inclusivament (veïns d'Asti) i fins al 176 (al límit de Ligúria, ja no gaire lluny de Gènova). I segurament no manca d'importància el fet, detallat en els *complementi* de l'*AIS*, que *čorya* significa «pudendum muliebre» en tota una zona de set poblacions al voltant de Torí (d'aquí també que en alguns punts la muller, present a l'enquesta, renyava que *čory* per a sord era menys «decent» que *sordo*): és a dir que no sols hi ha dèficit d'oïda sinó també imperfecció moral, cosa vergonyosa; substantivant: 'les vergonyes de la dona'. Car d'altra banda assenyala Wartburg *ciorgna* 'meretrice' a la Valsèsia i *sciorgno* a Como.

Però allí mateix on cessa l'àrea de *čory* comença la del tipus *sturn/štorn*, per dir exactament el mateix, 'sord': ja des del punt 250 (Magnano, prop de Novara), tirant cap al canton Ticino, de la Val di Blenio, tirant a ponent fins a la Vall d'Antrona (faldes del Mont Rosa), i per llevant no sols cobreix el comasco sinó fins més enllà de Poschiavo, als punts 216 i 225 (prov. de Sondrio).

Aquí s'interromp: tot el domini reto-rom. dels Grisons, i l'it. de la vall del Po, han adoptat el ll. STURDUS; però veiem amb sorpresa com *storn* aflora de nou molt més lluny: en els parlars ladins o semi-ladins d'entre